

ADRODDIAD I'R CABINET

Dyddiad y Cyfarfod:	19.02.19
Aelod Cabinet:	Cyng. W Gareth Roberts & Cyng. Dilwyn Morgan
Awdur:	Morwena Edwards, Cyfarwyddwr Corfforaethol
Rhif Ffôn Cyswllt:	Est 32468
Teitl yr Eitem:	Strategaeth Gofalwyr Gogledd Cymru

1. Cefndir

- 1.1 Mae dyfodiad y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 wedi sicrhau rhagor o hawliau i ofalwyr ac wedi symleiddio a chyfuno'r gyfraith, gan roi hawliau cyfartal iddynt am y tro cyntaf â'r unigolyn maent yn gofalu amdano.
- 1.2 Mae Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru yn cydnabod y rôl allweddol mae gofalwyr yn ei chwarae yn yr amgylchedd iechyd a gofal cymdeithasol, a bod angen iddynt gael eu gwerthfawrogi am y cymorth maen nhw'n ei ddarparu.
- 1.3 Mewn ymateb i hyn, dros y flwyddyn ddiwethaf, mae'r bartneriaeth wedi llunio strategaeth sy'n cydnabod pwysigrwydd gweithio mewn partneriaeth gyda gofalwyr o bob oedran drwy eu cyswllt gyda gwasanaethau, ac sy'n nodi 'cynnig' dylai gofalwyr ei ddisgwyl.

2 Pam bod angen Penderfyniad

Cyswllt:
01286 679729 • 01286 679490

cabinet@gwynedd.llyw.cymru

2.1 Mae'r strategaeth wedi ei lunio yn rhanbarthol ac angen ei fabwysiadu'n lleol.

3. Beth yw'r Penderfyniad a geisir

3.1 Gofynnir i aelodau ystyried a derbyn y Strategaeth Gofalwyr a sicrhau bod trefniadau addas yn eu lle i fonitro perfformiad y Cyngor yn erbyn y mesurau o fewn y strategaeth.

4. Beth yw'r cefndir ac ystyriaethau perthnasol

4.1 Mae'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru wedi blaenoriaethu gofalwyr i sicrhau ein bod fel rhanbarth yn darparu'r gofynion ar eu cyfer sydd o fewn Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru)2014. Mae hyn yn ymwneud a'r gwasanaethau y mae pobl yn eu derbyn fel gofalwyr unigol, ynghyd a'r gwasanaethau a ddarperir i ofalwyr drwy weithio mewn partneriaethau.

4.2 Mae'r Ddeddf yn diffinio gofalwyr fel gofalwyr di-dâl o bob oedran a chefnidir (gan gynnwys gofalwyr ifanc) sy'n gofalu am berthynas neu gyfaill sy'n sâl, yn wan neu sydd ag anabledd, sy'n methu ag ymdopi yn eu cartref heb gefnogaeth ymarferol neu emosiynol y gofalwr di-dâl.

4.3 Mae'r Strategaeth yn pwysleisio'r angen i bartneriaid ganolbwyntio ar edrych trwy lygaid gofalwyr er mwyn deall beth sy'n bwysig iddynt a beth fydd yn cyfrannu at les ac yn gwella eu hamgylchiadau. Wrth lunio'r strategaeth mae partneriaid wedi siarad â gofalwyr am beth sydd yn eu helpu i fod yn ofalwyr, i barhau i fod yn ofalwyr ac i fyw eu bywyd y ffordd maent am ei fyw.

4.4 Yn ogystal, mae'r strategaeth yn pwysleisio'r angen i bartneriaid gydweithio gyda gofalwyr wrth ddylunio gwasanaethau cynaliadwy a fydd yn cyfrannu at gadw gofalwyr yn iach. Bydd y gwasanaethau hyn yn rhan hanfodol o seilwaith iechyd, gofal cymdeithasol a lles.

4.5 Gweledigaeth ar gyfer gwasanaethau gofalwyr yng Ngogledd Cymru yw:

- Meddwl am ofalwyr
- Cynnwys gofalwyr o bob grŵp a chymuned mewn prosesau gwneud penderfyniadau a chynllunio
- Gweithio mewn partneriaeth i ddylunio a chyd gynhyrchu gwasanaethu o amgylch y gofalwr.

4.6 Mae'r weledigaeth ar gyfer gwasanaethau gofalwyr yng Ngogledd Cymru wedi arwain at ddatblygu a chyd-gynhyrchu 'Cynnig' i ofalwyr yng Ngogledd Cymru sy'n cynnwys safnau gwasanaeth mae partneriaid yn ymrwymedig i'w cyflawni, sef:

- Hyrwyddo ymwybyddiaeth gyffredinol o ofalwyr a gofalu i'r boblogaeth ehangach ac i'r staff perthnasol yn y sector iechyd a gofal.
- Meddwl am ofalwyr wrth gomisiynu ac asesu anghenion, gyda sylw i natur wledig a'r rhai sydd bellaf oddi wrth wasanaethau am resymau eraill
- Cynnwys gofalwyr o bob grŵp a chymuned mewn prosesau gwneud penderfyniadau a chynllunio
- Adnabod gofalwyr yn gynnar ar bwynt cyswllt cyntaf gyda gwasanaethau.

5. Materion i'w Nodi

- 5.1 Mae galw cynyddol i gryfhau'r rhan y mae unigolion a'r gymuned yn ei chwarae, trwy ddarparu llais a rheolaeth mewn iechyd a gofal a sicrhau bod pobl o bob oed a phob cymuned yn cael eu cynnwys yn gyfartal yn rhan annatod o un o raglenni gwella'r Cyngor sef 'Gwytnwch Cymunedol'. Mae'r rhaglen yn ceisio sicrhau bod unigolion yn gallu aros o fewn eu cymunedau ac i barhau i fyw yn annibynnol o fewn eu cymunedau, a rhan allweddol i hyn yw swyddogaeth a chyfraniad enfawr gofalwyr. Mae'r strategaeth yn cyd fynd a'n gweledigaeth bod ystod o wasanaethau ataliol ar gael o fewn ein cymunedau, bydd ymrwymo i'r strategaeth yn galluogi ni i gefnogi a gofalu am ofalwyr yn well ac wrth wneud hyn osgoi problemau yn y lle cyntaf.
- 5.2 Mae'r strategaeth yn ymateb i'r anghysondeb sydd yn bodoli yn bresennol yn y 'cynnig' sydd ar gael i ofalwyr ac yng nghyd fynd gyda gweledigaeth Cyngor Gwynedd i wasanaethau gofal ac iechyd a bod gofalwyr yn rhan annatod o ofal effeithiol, a'u bod yn bartner llawn wrth gynllunio gofal i unigolion. Yn ogystal bydd gweithredu'r strategaeth yn sicrhau cysondeb gwasanaeth ar draws y rhanbarth fydd yn fwy clir i gweithiwyr, holl bartneriaid gan gynnwys darparwyr a gofalwyr.
- 5.3 Mae prif fesurau llwyddiant wedi cael eu cynnwys o fewn y strategaeth bydd yn cynnig cyfle i ni adnabod ymarfer da ac amlygu unrhyw bryderon a rhwystrau. Bydd angen sicrhau bod y mesurau yma yn derbyn sylw o fewn ein cyfarfodydd herio perfformiad perthnasol a hefyd o fewn y Bartneriaeth Gofalwyr Lleol.

6. Unrhyw Ymgynghoriadau a Gynhaliwyd Cyn Argymell y Penderfyniad.

6.1. Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

Fel y esbonnir yn yr adroddiad mae'r Strategaeth bwysig yma wedi ei pharatoi ac yn cael ei hargymell drwy'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru. Nid oes gennyf sylwadau i'w hychwanegu ynglŷn â phriodoldeb.

ii. Y Pennaeth Cyllid:

Derbyniwyd cadarnhad gan yr awdur na fyddai'r penderfyniad a geisir yma'n creu unrhyw ymrwymiad ariannol ychwanegol. O ganlyniad, rwy'n cefnogi gweithredu'r Strategaeth.

6.2. Barn yr Aelod Lleol:

6.2.1 Ddim yn fater lleol.

6.3. Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

6.3.1 Dim i'w nodi.

Atodiadau:

Atodiad 1 Strategaeth Gofalwyr Gogledd Cymru